

I. STRATİGRAFİ-PALEONTOLOJİ ÇALIŞTAYI 28-29 Ekim 2000/ALANYA

I. GENEL KURUL TOPLANTI TUTANAKLARINDAN...

Tarih: 29 Ekim 2000, Alanya

Konu: Stratigrafi-Paleontoloji Eğitim ve Uygulama Sorunları

Paleontoloji Çalışma Grubu'nun doğuşu...

OTURUM BAŞKANI (Prof. Dr. Tuncer Güvenç Hacettepe Üniversitesi)- Konumuz stratigrafi paleontoloji eğitim ve uygulama sorunları. Biraz evvel iki kelimeyle değindim; çünkü o konuda çok dertliyim; ama herhalde arkadaşlar daha ayrıntılı olarak bu işin içerisine girecekler. En başta, konuşmacı olarak çok eski arkadaşım, lise arkadaşım, İstanbul Üniversitesinden Prof. Dr. Engin Meriç'i konuşmaya davet ediyorum.

Prof. Dr. Engin Meriç (İstanbul Üniversitesi)- Şimdi, bir söyle, bir dinle hesabı, hakikaten hepimiz çok dertliyiz; bu bir hakikat. Sayın Güvenç'in dediği gibi, uzaktan kumanda eder birtakım kişiler Türkiye'deki jeoloji eğitimini planladılar. Neye göre? Sabahtan beri buradaki arkadaşlarla konuşuyorum. Benim üniversitemde bir yarıyıl 3 saat paleontoloji dersi okutuluyor; üç artı üç; ama öğrendiklerime göre ben yine mutluyum; iki artı iki de var. Üç saat derste, mikrosu, makrosu bir paleontoloji bilgisi öğrenciye verilecek. Paleontoloji ile birlikte bir de tarihsel jeoloji var; bir senede iki saat; ama bir zamanlar bazı üniversitelerde paleontoloji ve tarihsel bir yarı yalda okutuluyor. Öğrenci buradan ne alabilir? Şimdi bu, bizim yaptığımız. Bir de gelen öğrenciyi düşünelim. Bir saat kadar önce konuştuk, hakikaten Kabataş, özellikle 50'li yıllar için Türkiye'de süper liselerden biriydi. Belli bir öğretmen grubu var, belli bir grubu var. Bugün, liseden gelen bir öğrenci nasıl bilgileniyor? Lise öğrenimi Türkiye'de çökmüştür. Türkiye'de jeolojiyi bilerek üniversiteye gelen kaç kişi var? En iyisini gördüğümüz öğrenciye soruyoruz; "15. tercihim, 12. Tercihim" diyor. Kulaktan dolma bir şeyler yazmış. Bir tek bu sene biraz, deprem nedeniyle jeoloji popüler oldu, sade vatandaş da bazı şeyler öğrendi; ama onun dışında bir şey yok.

Öğrencinin coğrafya bilgisi sıfır, jeoloji bilgisi sıfır, matematiği hiç konuşmuyoruz. Dolayısıyla biz, bu gelen öğrenciye, bir de bu kadar kısa zaman içinde ne verdik, bu işin birinci tarafı.

İki: Biz İstanbul'da her dönemde öğrencilerimizi alırdık veya bir öğrenciyken hocalarımız bizi alır, Pendik'i, Aydos'u, Şile'si, Çatalca'sı, çeşitli yerlere geziler tertip edilir, götürülürdük ve götürürdük. Ekonomik açıdan bugün üniversite bunu sağlayamıyor. Bize bir para verilip, otobüs tutulmasını sağlayamıyoruz; ama en önemli özellik şu: İstanbul çevresinde mostra kalmadı; gidip inceleyecek mostra kalmadı. Tahmin ediyorum ki, Ankara'da aynı durumda. Ben YÖK öncesinde 4 sene Konya'ya gidip, ders verdim. Öğrenciden parayı toplar, otobüsün mazotunu alırdık, Selçuk Üniversitesi de otobüs verirdi, biz Haymana'ya gelir, dönerdik. Ankara için Haymana'nın yakında olması büyük bir avantaj; çünkü bir açık hava müzesi; ama İstanbul'da artık bu kalmadı. Ne Gebze kaldı, ne Çatalca kaldı, ne Pendik kaldı; sanayii ve binalarla doldu. Ekonomik yönden de destekler kesilince, bu sefer bütün işi hocaya attılar; suçlamalar hocaya. Niye

öğretemediniz? Öğrencinin öğrenmeye hiç niyeti yok. Öğrenci, en kısa zamanda bu dersten geçip, biran önce diplomayı almanın peşinde.

İkincisi: Paleontoloji, jeoloji eğitiminde ben bunu çok gördüm; bir umacı olarak görülüyor, “Ben bu işi yapamam” deniliyor; çünkü üst sınıflar, yeni gelenlere hep, “bu ders çok zordur, siz bunu başaramazsınız” diyorlar. Sabahleyin dedim, 40 yıllık bir tecrübe var, tamam. Eski, bizim okuduğumuz dönemdeki paleontolojinin, bugün aynen okutulmasına karşıyım. İki yarı yıl okuduk, ayrıca bir de genel paleontoloji dışında mikro paleontoloji okuduk, iki yıl tarihsel dersini okuduk.

Bizim, genel kültürü vermemiz lazım. Zaten 3 saatlik dersin içinde 14 hafta ve 14 haftanın da ancak 10 haftasında ders yapabiliyoruz. Açılış haftası, kapanış haftasında öğrenci yoktur. Bir hafta vize, bir hafta da bayramla gider, 10 haftada ne verebilirseniz; yani 30 saatte ne verebilirsek vereceğiz. Bu şartlarda ne olur? Ekstra bir dersi paleontoloji olarak ilgilenen bir öğrenci yok. Bize yıllardır yüksek lisans için öğrenci gelmedi. Hele şu dönemde bütün öğrenci uygulamalı jeolojiye gidiyor; çünkü para orada. Demek ki, bilim yapmak arzusunda olan insan sayısı çok az.

İkincisi: Birde şimdi biz, kendi kendimize bakalım. Bölüm içinde oturulup, konuşulduğu zaman paleontoloji hocalar tarafından da istenilmeyen bir ders. Elllerinden gelse, paleontolojiyi kaldıracaklar. Şu anda, Teknik Üniversitede Tarihsel Jeoloji dersi seçmeli ders. Acaba öğrencinin kaç tanesi bunu seçiyor? onu nasıl jeolog veya jeoloji mühendisi yapacaksın?! Kimse kusura bakmasın, şu mühendislik işi çıktı ki, bu tamamen idari ve ekonomik nedenlerle çıkmıştır; çünkü Devlet Su İşlerinde ziraat mühendisi müdür oluyordu veya inşaat mühendisi müdür oluyordu; ama jeolog müdürlük makamına gelemiyordu, dolayısıyla ekonomik açıdan maaşı daha düşük. Bu nedenlerle başlamıştır; ama son YÖK’le birlikte jeolojicilik, benim düşündüğüm kadarıyla bitmiştir. Bilim yapmaya gelen kişi burada ne yapacaktır? Tamamen kişisel çabalarla, hocasının gayretiyle, kendisinin gayretiyle bir şeyler yapacaktır; işte bu açıdan biz çöktük.

Bir de şunu söylemek istiyorum: Geçmişle bugünü hiç mukayese etmeyelim. O günkü hocalar hakikaten çok dahilermiş. Bugün bir kişinin senede üç-beş yayını vardır; ama bilmem kimin, meslek hayatında 20 yayını vardır. O günkü şartlara göre o 20 yayın çok üstün başarıdır.

Bakın, ben 1960 senesinde Adıyaman’ın Kâhta Kazasına gittim. Kâhta’nın nerede olduğunu bilmezdim. Stajyer olarak gittiğim yer Sivas-Divriği idi ve bana şunu söylediler: Oradaki halk çok değişiktir; bakır tasın içinde rakı ikram ederler, içmezsen hakarettir, dan! Ben gitmek istemeyince, rahmetli Hamit Hoca bana dedi ki, “Oğlum git, memnun kalmazsan, söz veriyorum senin yerini değiştirim”. Hiç öyle bir şey yok. Ben, bu sene Ağustos ayında, ilk gidişimin 40. Yılıni kutlamak için Kâhta’daydım; ama 1960’daki Kâhta ile 2000’deki Kâhta çok farklı. Düşünün, günde 20-25 kilometre yol yürüyorsunuz, iki omzunuzda çanta, içi taş dolu, bu şekilde çalışıyorsunuz. Jeep gibi öyle bir şey yok; araba yok. 24 saat aç kaldığımı bilirim. Bugün, bu şartlarda çalışacak adam bulabilir misiniz? Şartların bu kadar dehşetine rağmen, her yerde, her şey var; ama çalışmaya niyetli insan çok. Dolayısıyla, çalışacak insanlara imkânların verilmesi lazım; ama Tuncay Beyin dediği gibi YÖK, işi çok kötü duruma düşürdü.

Ben burada konuşmamı keseyim, diğer arkadaşlarım devam etsinler.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim Sayın Meriç.

İkinci arkadaşımız Mutlu Bey.

MUTLU GÜLER- Değerli konuklar, ben öncelikle Sayan Vedia Hanımın şahsında ve Odamızın da sınırlı katkılarıyla, bize burada bu toplantıyı yapma şansını sağlayan arkadaşlara, emeklerinden dolayı çok teşekkür ediyorum.

Gerçekten iki-üç yıldan beri tartıştığımız bir konuydu. Jeolojinin farklı alt bilim dallarında farklı alt başlıklarında özgün toplantılar, özgün çalışmalar ve özgün tartışmalar sonrasında, buradan kristallenecek sonuçlarla, Türkiye Jeoloji Kurultaylarına yeniden bir renk vermek, yeniden bir güç katmak niyetindeydik, onun birinci ayağını burada yapabildiğimiz olduğumuzu düşünüyorum ve bu anlamda mutluluğumuzu sizlerle paylaşmak istiyorum. Tabii, Engin Hocam, geniş deneyimi sayesinde bizlere çok geniş bir perspektif sundular. 40 yıllık bir birikim söz konusu; yani 40 yıldan beri üniversitelerin geçirmiş olduğu devinimi, dönüşümü kendileri takip ettiler, birçok hocamız yine burada bu dönüşümü biliyorlar, takip ettiler. Ben, bu konuşmamda, aslında çokça jeolojinin stratigrafi ve paleontoloji alt bilim dalları anlamında yaşanan eğitimin özgün sorunları yerine, gerçek anlamda üniversitelerin, eğitim kurumlarının son yıllarda geçirdiği evrimi, değişimi ve dönüşümü, amaçları, hedefleri bir miktar ortaya koyma çabasında olacağım. Tabii, başlangıçta çok genel çerçeveye 4-5 alt başlığa da indirgenebilecek bazı temel, genel konuları tespit etmek istiyorum; çünkü çokça söylenen ve birçok kaynakta da başlık olarak algılandığı için, bunları bu biçimde almak durumunda kaldım.

Eğitimin genel sorunlarının başında kaynak yetersizliği hep söylenilir. Tabii bu acaba ülkenin genel anlamda kaynak sorununun bir yansıması mıdır, yoksa mevcut kaynakları dağıtırken, yapılan bilinçli tercihlerin bir sorunu mudur diye bir soru akla gelebilir. Bir sonuca varabilmek amacıyla, 1996'lı yıllardaki DPT'nin rakamlarından birkaç örnek vereceğim. Ülkemizde 1996 yılında toplam 20 üniversite söz konusu. 1998 yıllarında ise bu sayı 54-55'i buluyor. 1996 yılında genel bütçeden üniversitelere ve genel anlamda öğretim kurumlarına ayrılan pay yüzde 4,3. 1998 yılına gelindiğinde, üniversite sayısı ikiye katlandığında, öğrenci sayısı da ikiye katlanmış olmasına rağmen, bu ayrılan payın 2,6'lara düştüğünü; yarı oranda gerilediğini görüyoruz. Kuşkusuz başka alanlara ayrılan paylardan söz etmek mümkün. Son samanda çok da medyatik oldu, birçok operasyonlar söz konusu, bunlardan söz etmek mümkün. Açıkçacı bu kadar da popülist konuşmak istemiyorum; yani bunun bilinçli bir tercih olduğunu düşünüyorum ve bunun, bu biçimde algılanması gerektiğini düşünüyorum.

Bir diğer sorun başta olarak da, üniversiteler arasında gelişmişlik farklılıkları diye bir tespit söz konusu. Doğrudur, kurumsallaşmış ve yaklaşık yarım yüzyılı aşkın tarihi olan üniversiteler varken, bugün elimde listeler de var, bir hazırlık da onun için yaptım. Yalnızca geçici görevle gelen bir profesör, yanında bir doçent, iki yardımcısı ile açılmış, hiçbir altyapısı olmayan, hiçbir sosyal ve kültürel altyapı donatısı olmayan taşra üniversiteleri söz konusu. Biz, meslek odaları olarak bunun sonucunu şu biçimde yaşıyoruz: Bugün önümüzde olan bir sorun olduğu için söylüyorum. Bugün uzman mühendislik, yetkin mühendislik tartışmaları yapıyoruz. Tabii yalnızca bu alana indirgemiş olarak söylemiyorum; ama mesleğimizin, jeoloji mesleğinin her alt bilim dalında da, bu anlamda bir uzmanlık-yetkinlik tartışması söz konusu; ancak özellikle yöneticilerin bu konuya bakışlarıyla ilgili, burada da bir kolaylık söz konusu. Bu sonuçtan hareketle yapılan yönetmelikler, tüzükler, yasalar gündeme geliyor.

Burada sorunun temelini inmek ve orada doğru tespitler yapıp, onu gidermek yerine, çokça palyatif, güdübirlik tedbirlerle bunların geçiştirilmeye çalışıldığını görüyoruz. Örneğin, bir yerde 12 yıllık çalışma

zorunluluğu getirdiğiniz zaman, bir meslek erbabının uzmanlaşacağı, yetkinleşeceği ve bu unvanı alabileceği savlanıyor. Oysa, asıl sorunun, ta ortaöğretim kademelerinden başlayan, eğitimdeki ciddi bir eksiklik, eğitimdeki aksaklık ve boşluklardan kaynaklandığını görebilmek lazım. Hocamın da sözünü ettiği, son dönemde üniversiteye 15. tercihle Jeoloji Mühendisliğine gelen bir öğrencinin düzeyi, gerçekten, bırakın bu meslek alanına katkısı anlamında, sıradan bir üniversite mezunu olarak katacağı değer anlamında da tartışılır durumdadır. Dolayısıyla, üniversiteler bu anlamda, bu boşluğu gidermek için de, bir miktar kendilerini yeniliyorlar; yani “Bu düzeyde gelen bu insanlar biz ne yapabiliriz?” noktasında, bazı sorular sonrasında üniversiteler, işte bu ortaöğretimden gelen eksikleri kapatılmak için de, bazı dersler, bazı yeni yaklaşımlarla bu konuyu ele alıyorlar ve artık son dönemde üniversitelerin de, yüksek liseler konumuna geliyoruz; yani istenilen, arzu edilen hür bilimsel çalışmaların yapılmasını bir kenara bırakıyorum, gerçekten meslek erbabı yetiştirilip, yetiştirilmediğinin tartışıldığı bir dönemi yaşıyoruz ve gittikçe, başlangıçta, araştırma ve öğretim merkezleri olarak düşünülen üniversitelerin, son dönemde, giderek yerlerini yaklaşım olarak on binlerce gence yeni bir meslek alanı kazandırmak ve temel genel bilgilerini ve genel donatılarını artırmaya çabalayan bir yaklaşımla, daha doğrusu bu anlayışla kurgulanmış birer fabrika olarak görüldüğü tespit ediyoruz.

Bir de, “Üniversite öğretim elemanlarının, -tabii biraz da kendimize bakmak durumundayız- üniversitede araştırma yapan insanların genel durumu nedir, bunun gerçek sebepleri nedir?” diye bakmak gerekir. Bir başlık olarak YÖK’ün bir toplantı sonuçlarından aldığım bir başlığı okumak istiyorum. Öğretim elemanlarında bürokrat ve memur anlayışların hakim olduğu söyleniyor, açıkçası bunun haklı gerekçeleri de var. Üniversiteler, demin de size söylediğim gibi; yani bilimsel araştırma yapmak yerine, gerçekten son dönemde artan işsizlik nedeniyle, insanların bir biçimiyle yaşamlarını ikame ettirecekleri, düzenli aylık kazanacakları, birer ekmek kapısı olarak görülmeye başlandı; bunun doğal bir sonucudur bu.

Ayrıca, yine üniversitelerde, kalite denetiminin yapılmaması gibi bir başlık söz konusu. Gerçekten, insanların ne ürettiği, ürettiği ile değerlendirilip, değerlendirilmediği tartışılır; ama yine ülkemizde bir gelenek olan, işe başladığı yerde emekli olmak gibi bir genel anlayış vardır. Dışardan, başka üniversitelerden gelen akademik çalışma yapan insanlara da, birçok üniversitelerimizin kapısının kapalı olduğunu biliyoruz. Açıkçası bu, aynı zamanda verimliliği, çokselsliliği, tartışmayı ve gelişmeyi de engelleyici bir sonuç olarak karşımıza çıkıyor. Bir diğer başlık olarak, tabii ki özellikle bu, ciddi anlamda altyapı eksikleri olan üniversitelerdeki meslektaşlarımıza yönelik; ancak tabii, gelişmiş olan bölümlerde de bu böyle. Uluslararası çalışmalara katılma, uluslararası projelerde yer alma ve uluslararası yayın yapma noktasında sıkıntıları ve eksikleri olduğunu görüyoruz, bunların doğrudan bizim alanlarımıza da yansıdığını biliyoruz; ama bunun tabii ki, bir başka biçimiyle gündeme getirilen, “Meslek yüksek okullarının, acaba bu anlamda katkısı ne olabilir? diye, bu konuyla ilgili bir soru işareti var. Gerçekten, ara eleman anlamında bir ihtiyaç söz konusu ve üniversitelerin yükünü hafifletmek amacıyla kurgulanmış olan meslek yüksek okulları da, ne yazık ki, bu açığı tam kapatabilmiş değildir. Bu da tabii, üniversitedeki yığılmaya sebep oluyor.

Bir de, bütün bunlar yetmezmiş gibi, biliyorsunuz üniversitelerde ikili öğretim ve yaz okulları gündeme geliyor. Açıkçası, büyük ve kurumsallaşmış üniversitelerin belki bir miktar kabul edilebilir olan bu uygulaması, taşra üniversitelerinde, demin saydığım kadrolarla yapılmaya çalışılıyor olması, gerçekten düşündürücü bir durumdur. Bırakın ikili öğretimi ve yaz okullarını, gerçek anlamda tekli öğretimde bile yeterli olduğu tartışılır

bölümlerde artık bunlarda bir tek gelir getirici argüman olarak düşünölmekte ve aynı zamanda, ciddi anlamda mesleki bilgi birikimine katkı sağlamayı bir kenara bırakın, gerek bu dersleri veren insanların; yani akademisyenlerin, arta kalan zamanlarındaki sosyal ve kültürel etkinliklerini baltalamakta, aynı zamanda bu, öğrenciler için de söz konusu. İnsanların özgün düşünme, özgün bilgi üretme anlamındaki kendilerine ayıracakları zamanlarının da heba edilmesi anlamında geldiğini düşünüyorum.

Bu genel başlıkları yaptıktan sonra sözlerimi bitirmek istiyorum. Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Ben, Mutlu Arkadaşıma teşekkür ederim; güzel bir konuya değindi.

Bir şey söyledi ki, çok hoşuma gitti. Öğretim elemanlarının memur zihniyetli olduğu galiba, değil mi? “Acaba bu nereden geliyor?” diye düşünürseniz, YÖK’ü kuran, yönetenler, acaba nedir?

SALONDAN - Şimdi, “paleontoloji veya herhangi bir ihmal edilmiş bir bilim dalına maddi bir katkıda bulunmak, kalkınması için gerekli” diyoruz, bunda çok haklıyız. Benim düşüncem, “Türkiye’de paleontoloji öğretilmiyor dedik; bu doğru. Arkadaşımızın dediği gibi, birisi mikro, biri makro, onun da iyice canına okuduk, kısalttık kısalttık, hap yaptık, konfirm olarak yutturuyoruz; ama paleontoloji bu mu? Bir defa omurga olarak paleontoloji hiçbir yerde okutulmuyor, paleobotanik hiçbir yerde okutulmuyor. İnsan paleontolojisi Dil Tarih Coğrafyada biraz deneniyor; ama ben fazla bir şey görmedim; yani beni tatmin edecek bir şey görmedim. Biraz önce söylemeye fırsat bulamadım; paleontolojinin önemi çok ve Türkiye hakikaten dünyanın paleontoloji konusunda en zengin ülkelerinden birisidir.

Bakınız, ülkemizde her dönemde, hem denizel, hem karasal olan yerlerimiz var ve paleontolojinin bütün dallarını içerebilecek kadar malzememiz var; ama Türkiye yol geçen hanı. Türkiye’ye herkes geliyor, istediğini topluyor, bir-iki proje yapıyor, sonun da sandık sandık, ne gittiğini dahi bilmediğimiz birtakım şeyler var. Bir bakıyorsunuz ki, Hollanda’nın bilmem ne müzesinde, Türkiye’de tanımlanmış bir fosil buluyorsunuz ve onu görmek için, oraya gitmeniz lazım veya yayın için es geçmeniz lazım, başka yapacak bir şeyiniz yok.

İkincisi: Türkiye’nin konumu Avrasya ile Gondwana arasında, her türlü dönemde, hem denizel, hem karasal olmuş bir bölge; yani paleo coğrafya, biyo coğrafya bakımından da, çok büyük katkılar olacak konular var. Paleo ekolojide aynı şekilde aynı şekilde, birtakım problemler var. Bunların hiçbirisini benimseyen müessese yok, YÖK’de olsun TÜBİTAK’da olsun, Bilimler Akademisi olsun ki, bizim Bilimler Akademisi, bir konferans akademisi. O kadar acıklı bir şey ki, gidişatlarından birisi, yabancı bir akademiden unvan almak. Bu kadar aşağılanabilir bir koşulu, ben hakikaten düşünemiyorum. Nasıl yapmışlar, o maddeyi oraya koymuşlar, o da ayrı bir konu.

Türkiye, paleontoloji öğretilmeyen, yapılmayan bir yer, bir konum ve buna nasıl bir şey aktarılır, bunu da biraz sonra, bir arada, tekrar değineceğim; ama YÖK’ün tamamı için bir şey arzu ederseniz, -bu nihayetinde katılan arkadaşlarımızın oy meselesidir- yapabiliriz; ama konumuz paleontoloji ve stratigrafi ile sınırlı olduğunu pek çok arkadaşımız düşünüyor.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim, sağ olun.

“Ne yapmalı” diye bir taslak hazırlamıştım. Ben bunu bir gecede hazırladım, onun için özür dilerim; çok eksiklerim var. “Her şeyden önce bir paleontoloji derneği kuralım” derim.

SALONDAN- Anladığım kadarıyla çözüm aşamasına geçeceğiz. Bu konuda katkı koymak isteyen, çok kısa konuşacak arkadaşlarımız varsa, konuşalım. Çay molasından sonra çalışalım.

OTURUM BAŞKANI- Memnuniyetle.

Buyurun, 15 dakika mola verelim.

SALONDAN- Bizde, jeoloji eğitimi yapan birine, biyoloji dersini de öğretilim. Ben, Mersin Üniversitesinde zorla; yani o zaman bölüm başkanı olduğum için, biyoloji dersi koydurdum ve oradaki hocaya da, “şunları şunları anlatacağsın” dedik. Şimdi, biyoloji dahi okumamış, ker-kör paleontoloji okumuş birinden, sonunda paleontolog olmasını istiyoruz. Son derece radikal bir öneri getiriyorum: Türkiye’de 27 jeoloji bölümü var; yarın 30 olur. Şimdi, istihdam sorununu konuşmak istemiyorum; o da ayrı bir sorun; çünkü bugün bütün üniversite mezunları için istihdam sorunu var; fakat bugün Türkiye’de bir paleontoloji bölümü yoktur; bence, öncelikli olarak bunun yapılması lazım. Herhangi bir üniversitede, muhtemelen de büyük üniversitelerimizin birisinde; yani jeolojinin başladığı üniversitelerimizin birisine çok yakıştır. İşbirliği sağlanabilirse İstanbul Üniversitesinde veya Hacettepe’de bir paleontoloji bölümünün açılması şarttır. Denilebilir ki, “Bunlar nereden iş bulacak”. Arkeologlar nerede iş buluyorlarsa, onlar da orada iş bulacak. Türkiye’nin sonsuz arkeolojik kaynakları var, arkeoloji öğrencilerimiz gidiyor, orada çalışıyorlar. Buradan çıkacak insanlar da, “Türkiye’nin paleontolojik kaynaklarını değerlendirirler” diye düşünüyorum. Az öğrenci alınır, 10 öğrenci alınır; ama “gerçekten paleontolojiye bir önem verilir” diye düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ediyorum; onlara kısaca değineceğiz.

(Ara verildi)

OTURUM BAŞKANI- Şimdi geldiğimiz nokta, genellikle paleontoloji içinde kaldık. Yarın, Stratigrafi Komitesi toplantısında, tahmin ediyorum stratigrafi konusuna biraz daha ağırlık verirsiniz. Paleontolojide durumu saptadık, geçmişten örnekler verdik. Kim ne derse desin, her şeyden evvel bu bir devlet sorunu. Bir bilim politikası olması lazım, bir stratejisinin olması lazım. Bu bizde olmadığı için, bilimin bir başı yok. Bizde, bir “Bilimler Akademisi” diye bir şey var biliyorsunuz; tamamen Amerikan Bilimler Akademisinden kopya bir şeydir ve çok kötü bir kopyadır. Bu bir konferans akademisidir; biraz idi damalar seçilir. Seçiliş yöntemleri de pek hoşuma giden bir şey değil; Pek çok insana yerleşmiş aşğılık duygusunu ifade eden şeylerdir. Bunun da bir işe yaradığı yok ve özellikle bizim bilim dalımızda sahipsizlik hakim. Onun için, ikinci kısımda, - sanıyorum epeyce dertleştik- birtakım önerilerle birkaç maddeye indirip, bir sonuca varalım” derim. Bu konuda konuşmak, söz almak isteyen arkadaş var mı?

Bundan önceki dönemde, arkadaşımız da değindiler, ben birkaç katkıda bulunmak istiyorum. Hatırlarsınız biraz evvel “Türkiye yol geçen hanı” dedim. Bu, özellikle bizim konumuzda doğru. Geçenlerde bir arkadaş İngiltere’de toplantıya, toplantının içinde bir geziyi gitmiş. Gezdiği yerde bir örnek almış ve bunu, gayet normal olarak cebine koymak istediği zaman, gezinin kılavuzu olan İngiliz, “Hayır, götüremezsiniz; bu müsaadeye tabidir. Bunu lütfen aldığınız yere koyun” demiş. Bu, işte en liberal, en demokratik ülkelerden birisi; ama bizde, vagonla götürüyorsunuz, kamyonla götürüyorsunuz. Götüremezseniz de elçiliğe bırakıyorsunuz, elçilikten sandıklarla, kamyonlarla yurtdışına örnek gidiyor, bir daha da gelmiyor, ne olduğunu bile bilmiyoruz.

Geçen gezilerden birinde Elmalı’da bir yabancıya rastladım; İskoç. Niye geldiniz, ne yapıyorsunuz? dedim. Hani bu meslekte hepimiz, birbirimizin ne yaptığını az-çok biliriz, dışardan gelenleri de işitiriz. “Ben,

Edinburgh Müzesindenim, Megaladont toplamaya geldim” dedi. Şimdi, ben İngiltere’ye gitsem, “Ben biraz graptolit toplayayım veya biraz brakiyopod toplayayım diye geldim” desem, benim hakkımda ne düşünceler bilmiyorum. Dikkate alacağımız konulardan biri de, fosillerin de sınırlı, tüketilebilecek bir kaynak olduğunu söyleyelim ve bunun için de birtakım kurallar koyalım; gümrüklere herhangi bir taş rasgele götürülmesin. İlgili bir kurumda incelendikten sonra müsaadesiyle götürülsün ve birtakım koşullar konulsun derim; yani tanımlanan bir fosilin, en azından holotipi, birkaç paratipi belli bir müesseseye konsun ve onun dışındakiler gitse bile, çok ağır bir taahhüt alıp, yayınladığı şeydeki materyali tekrar Türkiye’ye getirip yapması, yapmadığı takdirde de, maddi; yani öyle uyarı vesaire mektupla falan değil maddi birtakım cezalar, yaptırımlar konulmasını teklif edeceğim; çünkü hakikaten “yol geçen hanı” Türkiye’de yeter; Türkiye’de fazla bir şey kalmadı. Kızılcahamam’ı hatırlarsınız, neydi, ne hale geldi?

NURAY ÖNAL- Ben, Türker Hocanın önerisini büyük bir heyecanla olarak karşılıyorum. Bir paleontoloji derneği kurumuna mensubum; ama aradaki konuşmalarda bunun çok da kolay olmadığı, başka iletişimlere yol açacağını, daha deneyimli hocalarımız söylediler; ama “hiç olmazsa, paleontologlar arasında iletişimi, işbölümünü ve işbirliğini sağlayacak bir platformun oluşturulması, bu toplantıdan çıkması gereken bir önemli sonuçtur, mutlaka olması gerekir” diye düşünüyorum; çünkü paleontolojiyle ilgilenen çoğu insan burada. Paleontologlar arasında yüksek bir katılım var, bu da çok sevindirici bir şey; ama üzücü bir diğer şey de, çoğumuz birbirimizi tanımıyoruz. Ben, bu camiada yeni olduğum için, daha az tanıyor, daha az tanıyorum; ama benden daha genç arkadaşlar var. Belki Ankara’dakiler birbirlerini daha çok tanıyorlar; ama bir iletişim sorunu olduğu kuşkusuz.

Biraz önce kaynak kullanımından, maddi kaynakların eğitim için yetersiz olduğundan söz ettik. O yetersiz kaynakları da ne kadar adil olmayan bir şekilde dağıtıldığını hepimiz biliyoruz; ama bir diğer israf var, o da insan kaynaklarının, enerjinin ve zamanın kısaltılacağını düşünüyorum. Aynı şeyleri yapmak için, aynı formları hazırlamak için, aynı bültende yazmak için büyük bir çaba, zaman, emek harcıyoruz ve hepimiz aynı şey için harcıyoruz. Oysa eğer, diyelim bir paleontoloji çalışma grubu gibi, diyelim bir paleontoloji komisyonu gibi, belki Odanın çatısı altında, çalışmalarını koordine edecek, işbölümünü, işbirliğini sağlayacak, bizim aramızda iletişimi sağlayacak bir organizasyon yapabilirsek, o zaman, bizim enerjimiz ve çalışmalarımız da daha verimli olabilir; birbirimize ulaşmıyoruz; böyle çalışma grupları yok.

Hepinize teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Teklifinizde bazı noktalar hariç, hemen hemen tamamen katılıyorum.

Derneğin problem yaratacağı meselesi pek anladığım bir şey değil. Kusura bakmayın, Odadaki bütün arkadaşlarımın hepsini severim, hepsiyle dostum; ama ben Odayı, Kenan Evrenlik yapmakla suçlayan bir kimseyim, Türkiye Jeoloji Kurumunu kapatmakla suçlayan bir kimseyim. Dernek başka bir şeydir, Oda başka bir şeydir. Odaya hepimiz üyeyiz. Bu, bir meslek kuruluşudur, dernek bir bilim kuruluşudur. Bir problem çıkabilir. Af edersin kardeşim, hangi konuda problemimiz yok, çıkmıyor ki, burada çıkmasın? Çıkacak, tartışacağız ve konuşacağız, bu gayet açık bir şey,

İkincisi: Oda jeoloji mühendisliğiyle ilgili bir Oda; hepimizin üye olduğu bir Oda. Paleontoloji ve burada, bugüne konuştuğumuz, tamamen bilimsel bir şey; teknoloji değil, mühendislik değil; uygulama dalları muhakkak ki var ve açık söyleyeyim, mühendislikte paleontoloji diye ders teklif eden bir kişi de benim, belki

de ilk defa teklif edildi. Mühendislik uygulamalarına karşı hiçbir itirazım yok; ama problem biraz farklı. Orda bir problem çıkacağını pek zannetmiyorum; ama çıkar.

Paleantolog-Statigraf ilişkisine gelince; her paleontolog statigrafıdır; ama her statigraf paleontolog değildir, bunu kabul edelim. Bu ilişkilerde hiçbirimiz statigrafı yapmadan paleontoloji yapıyoruz diyemeyiz. Ben ki, son yıllarda tamamen sistematik revizyona dönmüş bir kimseyim; ama “hiçbir zaman statigrafı yapmıyorum, yapmam yahut yapmadım, yapmayacağım” diyen bir kimseyi anlayabilecek bir insan da değilim. Jeolojinin her dalıyla, her zaman, istesek de, istemesek de, paleontolog olarak, minelorojisine kadar, topografyaya kadar, zorunlu olarak ilgili insanlarız; ama ilgi derecemizin belli sınırları vardır.

Ben şuraya bir madde yazmıştım. İlave edecek bir şey varsa, bu uluslararası ilişkilerin koordinasyonunu ilave ederiz; ben onu, aklıma geldiği için sözlü olarak ifade ettim.

“Bir paleontoloji derneği kurularak görüşlerimizi tartışmak, izlenecek yolları saptamak, araştırmacıları teşvik etmek, araştırma yapılmayan konularda yeni araştırmacıları yönlendirmek gerekmektedir. Paleontoloji dalında çalışan kimselere sistematik revizyon yapmaya yöneltmektir” gibi birtakım şeyler.

“Bu sorunu niye yazdınız?” dersiniz; çünkü Türkiye, hakikaten çok zengin bir ülke. Hiçbir ülkede bulunmayacak derecede zenginlik, bizim bilim dalımızda olan bir ülke ve hiçbir kimsenin hayatında belli bir bölgeyi, küçük bir bölgeyi bile ki, kendim için söyleyeyim. Şu arkada gördüğünüz Toros'larda, küçük denilecek bir bölgedir, imkânım olsa, daha 50 sene, 100 sene üzerinde çalışabilirim; bunu bitirebilecek durumda değiliz. Bu kadar zengin bir ülkede, muhakkak ki çok yeni şeyler çıkıyor. Biliyorsunuz, paleontolojide, diğer dallardan çok daha güzel bir şey vardır; yeni bulduğunuz bir şey adınızı taşır; revizyona uğrasa da adınızı taşır. Hele bir sistematik revizyon yaptıysanız, isminiz çok daha fazla geçer. Bu isim, Ahmet'in, Mehmet'in, benim, senin meselesi değil; bu ülkenin bilim adamının isminin geçmesi meselesidir. En basit misali vereyim. 70'li yıllarda, bir hafta içinde Cenevre'de bir rica üzerine bir çalışma yaptım. O zaman Birleşmiş Milletlerde çalışıyordum, elimde hiçbir şey yoktu ve bir revizyon bir yazı hazırladım ve gittim, Paris'te bir tebliğ verdim. Cenevre'ye döndüm ve 1994 yılına kadar bu makalede, bir tek makalede 179 uluslararası referans aldım; yani revizyona gitmekten amaç, elinizde çok bol materyal var, çok yeni şeyler var. Bunları, içine uluslararası ilişkileri de katarak, bir revizyona giderseniz, bizim Türkiye'nin, Türklerin, paleontolojiye katkısı çok daha büyük olacak, adımız her bakımdan daha çok duyulacaktır ve bizlere de, özellikle siz geçlere yeni araştırma, çalışma sahaları açılacaktır; o bakımdan koydum.

Jeoloji derslerinin Milli Eğitim Bakanlığıyla ilişkiye geçilerek, -ki, paleontoloji bunun içinde- orta eğitime de doğru-dürüst sokulması. Bir jeoloji dersi var; ama neye yarar ben de bilmiyorum.

VEDİA TOKER- Ben, bambaşka konuşacaktım; ama dernek-oda tartışmasına dönüştü. Öncelikle şunu vurgulamak istiyorum. Bir tarihte, bir dernek vardı, kapandı. Bu, hepimizin arasında sorunlara neden oldu; ancak şu anda yönetimde olan arkadaşlarımız, o zaman belki çok gençlerdi. Bu nedenle, bu tartışmaya girmek istemiyorum. Kesinlikle, bir tarihte olmuş, bitmiş bir olayın arkasından koşulmaması gerekiyor; ancak bugünkü fikrim, yine bir derneğe dönüşmek değil. Neden? Ben bir-iki sosyal dernekte; kamu yararına faydalı olan iki dernekte çalışıyorum. İnanamazsınız, o dernekleri yönetmek için, -hepsi de eğitilmiş hanımefendiler, üniversiteli kadınlar- başkan veya yönetim kurulu bulamıyoruz. Ben burada da, eğer bir dernek kurulmaya kalkılırsa, aynı sorunla karşı karşıya geleceğimizi umuyorum; çünkü sayımız çok az, herkes oldukça yoğun; ama şunu öneriyorum: Daha önce bir örneği var; Sedimentoloji Çalışma Gurubu ve gerçekten kendi arasında

bir iletişimle, oldukça büyük bir güce sahip oldular. Başlangıçta sedimantolog olmadığımız halde biz de katkı koyduk. Bugün, ancak bizi bilgilendiren cazip bir geziye katılmanın dışında hiçbir görevimiz yok; ama öyle bir oturdu ki, ben de bunun; yani paleontolojinin, kesinlikle dernek değil; ama bir çalışma gurubuna dönüştürülmesi, hatta yarın bu konudaki görüşlerle birlikte, Odanın desteğinde bir şekilde sokabiliriz. Odanın görevlerini hepimiz biliyoruz; ama bilimsel bir katkı koyabilmek; yani bilimsel bir nitelik taşıyan bir çalışma gurubunu da, bünyelerinde barındıracaklarını tahmin ediyorum.

Dolayısıyla kopuk, bölük, parça parça dernek yerine, yine bir bütün halinde, Odamız ve -Odadaki arkadaşlarımı yeni tanıyorum- bu kadar genç ve dinamik çalışanların, bu işleri başarabileceğine gerçekten inanıyorum.

İlk söyleyeceğim, bu konudaki görüşlerim buydu. Dernek biraz zor iş. Ayrıca da birkaç tane de dernek var; en azından TPJD var. Onların da bu konuda destekleri olabilir; yani ayrı bir dernek kurmak korkunç bir olay; ama bilimsel bir aktiviteyi sürükleyecek bir gurup çalışması yapabiliriz; derneğin dışında adı ne olursa olsun.

Bir de palaontoloji konusundaki ikinci bir dileğim ve önerim, yurtdışını örnek alıyoruz; ancak bugün gerçek anlamda bir müzeye sahip değiliz, hiç kimse alınmasın, darılmasın. Biz, bir şov ruhuna sahibiz; materyallerimizi sergiliyoruz; ama gerçek bir müze, gelişmiş ülkelerdeki müzelere girdiğiniz zaman, birçok kaliteli örneklerinden, çok meşhur kesitlerden, her şey önünüze seriliyor, müze bu demek, sergilemek değil. Sergi başka, müzecilik başka. Umarım -MTA'nın Sayın Müze Müdürü de burada- bu konuda daha dikkatli ve gerçekten müze anlayışına uygun çalışmalarla bun götürebilirler.

Ben, bir başka konuda, "Acaba ne gibi önlemlerle, öğrencilere paleontolojiyi sevdirebiliriz?" konusu var. Tabii, bu durduğu yerde olacak bir şey değil, biliyorum. Öğrenci potansiyelimiz belli ve bizlerde de inanılmaz bir bezginlik var. İster YÖK, ister üniversitemizin yönetimleri olsun, bizleri oldukça bezdirdi; yani iş yapmayı, bir şey yapmayı sorun haline getirdi; ama ben yinede bu işe gönül veren, gerçekten genç arkadaşlarımızın olduğuna, onları teşviklerimizle bu yöne sürükleyebileceğimize inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI- Ben de teşekkür ederim, sağ olun.

Dernek veya gurup demek, benim için fark etmiyor. Dernek dediğim, biraz statü bakımından devamlılık arz ettiği için, kolay dağılamayacağı içindi; ama hiç itirazım yok; "birleşelim de, nasıl birleşirsek birleşelim" derim; yani ortak bir şeyler yapalım, dertlerimizi ortaya atalım.

Müze için, sanıyorum hepimizin dileğidir o. Müze denildiği zaman, Sayın Müdüre Hanım kusuruma bakmasınlar, genelde okulların gezi yeridir, değil mi? Şu anda bir değişiklik olduysa sevinirim.

Ben, 1966 yılında, "Garvut'un 1876'daki koleksiyonunu görmek istiyorum" diye, British Museum'a bir mektup yazdım. Ban tarih verdiler. Gittiğimde masada bütün kesitler, yayınlar, mikroskop hazır ve ban bir çay ikram ettiler ve ben çalışmaya başladım. Ben, MTA'da ayrı bir köşe açılsın, buraya yeni tiplerin türlerinin konulmasını önerdim; hiç kimse itiraz etmedi ve ne gariptir ki, hiç kimse de yapmadı. Yaparsanız, herkesin içinde o elinizi operim.

"Önlemler almak ve paleontolojiyi sevdirmek" var; Vedia Hanımın teklifi. Paleontolojiyi sevdirmek için birtakım önlemler almak. Bunun en başında o teşhir müzesinin varlığı ve onun genişletilmesi ve başka illerde de açılması konusu var. Artı, her şeyden evvel, liselerde ve ortaokullarda bazı bilgilerin konulara girmesi

lazım. Ben, daima bahsettim; jeolojiyi lisede okudum ve çok mutluyum. Başka şeyleri de; psikolojiyi de okudum, onun için de mutluyum, o ayrı mesele; ama ne kadar geniş bir kültür yelpazesi sunarsanız, öğrenci de üniversiteye o kadar şuurlu gelir. Üniversiteye geçişte problemler ayrı; ama o tanıtımda bu husus da var ve o da benim tekliflerimden biriydi.

Bu tanıtım konusunda başka bir öneri var mı?

Buyurun.

NİHAT BOZDOĞAN (Türkiye Petrolleri)- Hocam; şu ana kadar hiç bahsedilmeyen bu işin ilkelerinden ve stratejisinden bahsetmek istiyorum; bence, sorunun kökeni biraz da orada yatıyor. Paleontolojinin müşterisi var mı? Üniversiteli öğrenciler bu konuya niye ilgi duymuyorlar? Bu konuda neden master ve doktora öğrencisi bulunmuyor? Bu arkadaşlarımız mastır ve doktora yaptıkları zaman, bu mastır ve doktoralar, üniversitelerde değerlendirme şansına sahip olamazlarsa, ortamına sahip olamazlarsa, kullanılmıyorlar. Bence, mesleğimizin bugün alt seviyede bulunmasının sebebi buralarda yatıyor.

Biz, bir uygulayıcı kuruluş olarak bunun sıkıntılarını çok acı bir şekilde çekiyoruz. Bizim herhangi bir şekilde organize olmamız lazım. Bunun adı ister çalışma gurubu olsun, ister dernek olsun, ister komite, ister komisyon, hiç fark etmez. Ben hatırlıyorum, bundan 19 sene önce, biz Türkiye'de bulunan palinologlar olarak, birbirimizden haberimiz olsun, ne yaptığımızı bilelim, dünya ile irtibat kuralım diye kendimiz bir araya geldik ve o zaman, Odanın da desteği altında, "Türkiye Palinoloji Komitesi" diye bir komite kurduk; yani böyle bir organizasyonun getirdiği birinci derecede faydalar vardır. Onun için, bugüne kadar geç kalan bu organizasyonu ben, hiç vakit kaybetmeden, bu sempozyumun arkasından, ne olursa olsun, illegal de olsa mutlaka şekillendirmemiz lazım.

Hocam, görüyorum bu konuda çok engin bir bilginiz var, tecrübeniz var; her konuya cevap veriyorsunuz; ama şimdi ben sizi eleştireceğim. Madem konuya bu kadar hakimsiniz, neden taşın altına elinizi sokmadınız da, bugüne kadar böyle bir organizasyona ön-ayak olmadınız? Eğitimi de sizden aldık, bu konuya bizi sizler yönlendirdiniz, en çok da sizin bilgili olduğunuzu görüyorum; ama bugüne kadar neden bu konuda bir adım atmadınız?

Bizim acilen şuna da ihtiyacımız var: Bir katalog çıkaralım, bir envanter çıkaralım; hangi üniversitede bu işlerle uğraşan kimler var, uzmanlık alanı nedir?

Kaan Arkadaşımızın çok güzel bir sunumu oldu. Bu işte uğraşan bir kişi olarak, senelerce ben bu memlekette bir radyolary uzmanının eksikliğini hissediyorum. Arkadaşımız bu konuya belki tesadüfen, belki kendi gayretiyle, belki şans eseri, yönlendirilmeden, bir şekilde girmiştir. Peki, Kaan olmasaydı, bugün bizim aramızda bir radyolaryacı olmayacak mıydı? Efendim, olmayacaktı; bu da bir sorun. Onun için, bizim stratejimiz olmalı. Bizim, jeoloji mühendisi olarak birtakım ilkelerimiz olmalı, mesleğimize saygımız olmalı; ama bunun özünde ve mademki kendimizi paleontolog olarak kabul ediyoruz, bizim de birtakım kendi ilkelerimiz olmalı.

Buradan şu konuya geleceğim: Paleontoloji, jeolojinin çok zor bir bilim dalıdır, belki de en zorudur. Ben, senelerce uygulayıcı olarak, bunu çok yaşadım ve de bizim işimiz gereği konuya çok çabuk cevap vermemiz gerektiğinde, icabında sondaj operasyonu devam ederken, bizim orada yönlendirme ihtiyacımız olduğu için, mikroskobu başında çok zorlandığımı hatırlıyorum ve sonuçta söylediğimiz tek bir şey vardır.

Diyelim ki, Üst Jura veya Alt Senomaniyen, Hocam, bunu söylediğiniz anda sizin işiniz biter. Bu meslek Türkiye'de böyle kabul ediliyor, bu da çok büyük bir yanlış.

Bir gün bir şey bulursunuz, "Bir dakika" dersiniz. "Burası Alt Senomaniyen değil, Üst Kampaniyen, bunu dediğiniz andan itibaren, yine dünyalar değişir, bunun aksini kimse savunmaz. Yine dünyaları değiştirirler, bu sefer plakalar tersten çarptırılır; ama sizin adınız geçmez, bizim emeğin çok ucuza gitmesi anlamına gelir. Peki, bunu kim sağladı? Bunu maalesef bizler sağladık; Hocamızdan, uygulayan kişilerden, bu meslekte bulunan arkadaşlarımız sağladı. Her şeyden önce kendi emeğimize saygıyı uyandıramadık ve sonuçta da, bugün paleontolojiye kimse ilgi göstermiyor.

Ben, üniversitede okurken, benim bütünlemeye kaldığım tek ders paleontoloji idi. Neden? Sevmiyordum. Üniversiteden mezun oldum, mecburen bu işle uğraşmak durumunda kaldım, aradan seneler geçti; ben bu mesleğe aşık oldum; çünkü işin özü bu. Ben şunu hissettim: Ben çalışırken, etrafımdaki arkadaşlar beni bekliyorlar; "Önce siz bir şey söyleyin, biz ondan sonra dünyalar kuralım" diyorlardı; ama ondan sonra da artık kimse dönüp, bakmıyor. Ancak ben bu ismi çok sevdim; stratigrafi, paleontoloji...

Paleontolog olmak yetmez. Biraz önce bir söz söylediniz, her paleontolog stratigraf değildir; ama bir kişi "Ben stratigrafım" diyorsa, paleontolog olmak mecburiyetindedir. Önce paleontolog olunur, ondan sonra stratigraf olunur, ben buna inanıyorum, bunu da şunun için diyorum: Yaptığımız işi, ürettiğimiz datayı kullanmamız açısından böyle olmamız lazım. Artı, öğlenden önceki sunumda Erdem çok güzel bir konudan bahsetti, bu da zaman zaman bizim gündemimize geliyor; radyometrik yaş tayinleri. Bunlar acaba biyostratigrafiye alternatif midir? Acaba bizim etki alanımız azalıyor mu? Hayır, kesinlikle azalmıyor; çünkü bizim elimizde bir başka silah daha var. Eğer biz burada kendimizi sadece yaşçı olarak değerlendirirsek, çok büyük bir hata yaparız. Biz, zaman ve mekân ilişkisini kuran bir bilim dalıyla uğraşıyoruz. Jeoloji, eşittir zaman ve mekândır, bunun ötesi yoktur. Bunun ötesi, artık bunun üzerine kurulan senaryolardır. Demek ki, bu bilim dalının matematiğini biz yapıyoruz, sınır ilkelerini biz kuruyoruz; ama yerbilimleri camiasında bu böyle mi kabul ediliyor, böyle mi değerlendiriliyor? Hayır, hiç alakası yok. Kabahat kimde? Kabahat yine bizim.

Son olarak bir konuya değineceğim; müşteri konusu. Şimdi, müşteri bulmalıyız. Eğer bu memlekette jeoloji bilimi varsa, jeoloji yapıyorsa, bizim müşterimizin olamayacağını düşünmek mümkün değildir. Müşteri varsa rantta vardır, oraya ilgi de vardır. Bunu para açısından söylemiyorum; bilimsel açısından söylüyorum; ama ikinci değindiğim konuya tekrar buradan gelmek durumunda kalıyoruz. Biz, o zaman kendi mesleğimizin çok uygulatmışız, birbirimizden haberimiz yok, birbirimizi korumamışız, kollamamışız, birbirimize sahip çıkmamışız, birbirimizi desteklememişiz ve datamızı başkalarına çok kolay bir şekilde vermişiz. Belki, ürettiğimiz datayı çok zor ürettiğimiz için, onun ötesinde ilgilenme şansına sahip olamadığımız için, belki onun ötesiyle ilgilenmeye vaktimiz olmadığı için, belki de başka sebepler vardır, eminim. Bunlardan dolayı da, emeğimizin ucuza gitmesinden dolayı, bugün bu durumda bulunduğumuzu düşünüyorum.

Konuştuklarımızı özetleyeceğim. Herhangi bir şekilde organize olalım. Acil olarak bir katalog çıkaralım. Ve lütfen önce kendimize saygı duyalım, sonra yerbilimleri camiasında bizim mesleğimize, diğer meslektaşlarımızın, mühendis arkadaşlarımızın saygı duymaları için, kendimize yakışır bir tarz ve üslup içerisinde çalışmalarımızı sürdürelim.

Çok teşekkür ederim. (Alkışlar)

OTURUM BAŞKANI- Ben teşekkür ediyorum.

Herkes elini, aklının erdiği kadar, gücünün yettiği kadar taşın altına sokuyor; ama aramızda yeteri kadar ilişki olmadığı için, bunu açığa vuramıyoruz.

Ongun Bey arkadaşımız, buyurun.

ONGUN YOLDEMİR (Türkiye Petrolleri)- Demin Nihat Beyin bahsettiği, yaş datasını alıp da, dünyayı kuranlardanım. Bunu eleştiri olarak söylemiyorum. Biz Nihat Beyle zaten Türkiye Petrollerinde problemimiz olduğu zaman tartışıp, problemimiz olmadığı zaman da ya da problemleri birlikte çözmeyi biliyoruz, bunu yapmaya çalışıyoruz, her zaman da yapıyoruz; ancak ben, biraz daha değişik; yani paleantolog değil de, -belki onun için fazla önem vermedim- bir paleantoloji derneği veya çalışma gurubundan bahsetmeyeceğim; ama bence çok önemli bir konu var; Mutlu Beyin bahsettiği etik olayı. Bizim mesleğimizin en başta –aslında pek çok mesleğin- ihtiyacı olan şey etikdir; yani meslek ahlakıdır; yani birbirimiz, emeğimize saygıdır. Bizde bu yoktur, kusura bakmayın.

İkinci konu: Kaynak söz konusu. Üniversitelerin kaynakları yok, yatırım yapacak paraları yok, bilimsel araştırma yapacak paraları yok. Doğru; ancak bugün pek çok bilim dalı, bu kaynağı kendisi yaratıyor; dünyada kendisi yaratıyor, bunu yaratmak zorunda. Eğer bir bilim dalı, endüstriyle entegre olamıyorsa, kendisini bu bazda endüstrinin gereksinimleri çerçevesinde geliştiremiyorsa, bu bilim dalı ölmeye mahkûmdur; jeoloji de bu yöne doğru gidiyor. Kusura bakmayın, bazı hocalarımız gerçekten tüccar; ama bence onların faydası var; en azından jeoloji adına bir şeyler üretiliyorlar; ama bazı hocalarımız lise hocası, belki ortaokul hocasından öteye gitmiyor. Bizler de, okulda öğrendiklerimizin üzerine bir şeyler ilave edip, yapmaya çalışıyoruz, tıkanıp yerde biz de bırakıyoruz, yan gelip, memur gibi, başımızı sallayıp, maaşımızı alıyoruz. O zaman, jeoloji bazında oraya baktığımız zaman, bizim mesleğimizin ilerleyememesi son derece doğal.

Demin Nihat Bey de bahsetti, siz bir kelime saf ettiniz. Kusura bakmayın, ben ona da değinmek zorundayım. “Her paleontolog, bir stratigrafıdır dediniz, kesinlikle katılmıyorum; çünkü stratigraf değil, adı üstünde, yer kabuğunun evrelerinin kayıtlarıdır. Kayıtlar sadece yaş değildir; bu tek boyut. Mekân boyutu vardır, ortamsal boyutu vardır; yani paleontoloji, sedimantoloji ve bunlara hizmet eden araç olarak kullanabilecek her türlü data yenilenip, stratigrafi oluşturmak zorundasınız. Bugün dünyanın kullandığı sekans statigrafi olayı vardır. Paleontolojiyi çıkarttığınız zaman çok şey kaybeder; ama bitmez. Sadece paleontolojiyle olmaz, sadece sedimantolojiyle olmaz. Bugün işin içine sismik giriyor, sismik stratigrafi oluyor; bugün onu yapmaya çalışıyoruz. Yoksa, bireyselleşerek, paleontologlar bir tarafa, sedimantologlar bir tarafa, minerologlar öbür tarafa, stratigrafiler bir başka tarafa dersiniz, bunu sonu gelmez. Bizim bilim dalımız jeolojidir. Bütün bunlar jeolojinin içindedir ve olmak zorundadır.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Ben teşekkür ederim.

Size pek çok konuda katılmamak imkânsız. Ben bugüne kadar, “paleontologum veya daha doğru kelimeyle paleontolojistim” -paleontolog kelimesi Türkçe’de var; başka bir dilde yok- demedim; çünkü böyle bir diplomam yok. Böyle bir unvan veren kimse de olmadı, kurum da olmadı. Ben jeologum; ama bu arada paleontolojinin belli konularında hakikaten severek ve bir aşkla çalışan insanım.

İkincisi; "ahlak konusu" diyorsunuz. Çok güzel; hepimizin üzerinde durduğu bir şey; ama ahlaki düzeltmek için, ahlakın neden bozulduğunu da saptamakta yarar var; ama biz, bu etiği; yani mesleki ahlaki epeyce düzeltmek, yükseltmek için, elimizden gelen çabaları yapalım; ama onun nedenleri çok derin.

O dediğiniz şeyler çok doğru; makale, aktarmalar çok doğru. Nihat Beyin dediği şeyler de doğru. Paleontologlar bu memlekette kullanılır, bırakılır, ihtiyaç olunca tekrar kullanılır; ama yine hata bizde, onu da söyleyeyim. Ben şahsen, bir doktora ve yüksek lisans öğrencisinin getirdiği numunelerin dışında, bir meslektaşımın getirdiği numuneyi, kesitlerini almadan, stratigrafi kesitini de almadan ve bunun gerektiğinde yayınlama hakkını da almadan basmam kardeşim; bu da kendime olan saygımdandır. Biraz da kendimiz birtakım kurallar koyalım; ama etik kurallarına hiç itirazım yok, gerçekten çok berbat durumdayız, ona da belirli bir şekilde değinelim.

Yeşim İslamoğlu, buyurun.

YEŞİM İSLAMOĞLU (MTA)- Benim söylemek istediklerimi, aslında arkadaşlarımız ve hocalarımız dile getirdi. Benim düşüncem, bir çalışma gurubunun oluşturulması söyleniyor. Bu çalışma gurubu genel anlamda oluşturulmalı, evet; ama ilk etapta alt gurupların; yani aynı konuda, aynı yaş gurubunda çalışan insanların bir araya gelip, birbirlerini tanıyıp, birbirleriyle iletişim içerisine girip, bir çalışma yöntemi oluşturmaları gerektiğini, daha sonra da; yani aşağıdan yukarıya doğru bir organizasyon şeklinde, kendiliğinden ihtiyaç doğdukça, üst gurupların oluşturulması bence daha iyi olur; yani zoraki ihtiyaçtan doğan bir çalışma şekli olacak. Birinci önerim bu; yani alt gurupların oluşturulması. Bunun ilk adımları bu toplantıda atılabilir. Türkiye Petrollerinden Sayın Bozdoğan'ın söylediği hepimiz için geçerli; hiç kimse, kimseyi tanımıyor ve kim, kimin, hangi konuda çalıştığını bilmiyor. Burada, bu iletişimi sağlamak için, alt gurubun ilk etapta gayri resmi olarak oluşturulması, daha sonra da bunun resmiyete dökülmesi gerektiğine inanıyorum.

İkinci önerim de; paleontolojide şu anda lisans düzeyinde öğrencilere jeoloji dersi okutulmuyor; aslında okutulması gerek, evet; ama hiç olmazsa, yüksek lisansta doktora düzeyindeki öğrencilere -hocaların kendi çabalarıyla olabilir- biyoloji derslerinin verilmesi, bu konuda çalışmaların yapılması gerektiğine inanıyorum; çünkü paleontolojiyi, ne kadar jeoloji mühendisliğinden mezun olsak da, birtakım şeyler eksik olarak başlıyoruz, bu eksiklikler kolay kolay kapatılmıyor. Bir jeolojinin, jeoloji kavramının ilk önce anlatılması ve okutulması gerek. Ondan sonra üzerine paleontolojinin konulması gerek, bunu düşünüyorum.

Son olarak önereceğim, Türkiye'de çalışılmayan; ama çalışılması gereken birçok konular var. Yine üniversitedeki hocalarımıza önerim; bu konuda yeni arkadaşların, yeni konularda çalıştırılması ve yetiştirilmesi gerekmektedir. MTA'da da biz bunun eksikliğini hissediyoruz; ama sadece MTA değil, bütün Türkiye için geçerli.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim.

Dediğiniz doğru; yani şu günkü toplantının sonucunda, bu bir paleontoloji gurubu derneği artık. Pek çok itirazlar var; ama bir gün dernek kurulursa, Bedia'yı üye olarak göreceğimden eminim; fakat biraz evvel de değindik, yeni konulara yönlendirmek; bu benim amaçlarımdan birisidir. Bunu 1970'li yıllardan beri yapmaya uğraşan, elinden geldiği kadar yapmaya uğraşan birisiyim. Bunda haklısınız, bunu dile getirelim.

Genel olarak her görüşünüze katılıyoruz ve bu gurup da, alt gurupları kendi arasında oluşturması için, bize bir olanak sağlıyor.

.....